

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
КАФЕДРА КИТАЙСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

КУРСОВА РОБОТА

з китайської філології на тему:

**ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ МОДИФІКАТОРІВ КРАТНОСТІ ДІЇ В
СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ**

Студентки групи Пкит 07-19

факультету східної і слов'янської філології

денної форми навчання

Освітньої програми:

Китайська мова і література та переклад,

західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови

та літератури (переклад включно),

перша – китайська

Савченко Альони Ігорівни

Науковий керівник:

ст. викл. Мерзлюк Д. О.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ МОДИФІКАТОРІВ КРАТНОСТІ ДІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	5
1.1. Категорія модифікаторів у системі синтаксису китайської мови	5
1.2. Місце модифікаторів кратності дії в граматичній системі китайської мови	10
1.3. Граматичні особливості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові	14
Висновки до Розділу 1	17
РОЗДІЛ 2: ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ МОДИФІКАТОРІВ КРАТНОСТІ ДІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ	20
2.1. Функціонування засобів реалізації семантики кратності дії в сучасній китайській мові	20
2.2. Семантичні та функціональні особливості дієслівних рахівних слів в сучасній китайській мові	33
Висновки до Розділу 2	39
ВИСНОВКИ	42
АНОТАЦІЯ	47
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	48

ВСТУП

Будь-який акт дії виражається в мовленні за допомогою системи мовних символів, що віддзеркалюють певний спосіб сприйняття, символізації та концептуалізації реалій навколишнього світу носіями мов. Проте носії різних мов неоднаково сприймають та членують явища навколишнього світу, що накладає виразний відбиток на індивідуальному плані змісту знакової системи кожної мови. З огляду на це, акт вираження короткочасної дії має асиметричне відображення різними мовними спільнотами, що виражається в наявності специфічних для кожної мови компонентів на позначення семантики кратності дії.

Питання вираження семантики кратності дії в сучасній китайській мові неодноразово ставало предметом лінгвістичних досліджень, проте категорія модифікаторів кратності дії мало ставала центральним об'єктом вивчення в якості окремої граматичної категорії в сучасній китайській мові.

Реалізація кратності дії включає вираження таких особливостей дії як тривалість, повторюваність або одноразовість. Кратність дії може бути виражена різними мовними засобами, зокрема як лексичними, так і граматичними. Саме тому явище модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові, у порівнянні з іншими видами модифікаторів цієї граматичної категорії, потребує більш детального вивчення та послідовного опису.

В 1954 році в журналі “语言学习” була опублікована стаття професора Юй Міня, присвячена розгляду граматичних категорій китайського дієслова. В цій статті автор оглядово досліджує категорію модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові. Згідно з визначенням професора Юй Міня, редуплікація дієслівного кореня виражає особливу дієслівну категорію в сучасній китайській мові – “міру дії” (“量”) (俞敏, 1954, с. 3). Лю Цзешен одним із небагатьох науковців досліджував семантику модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові за допомогою дистрибутивного аналізу (刘街生, 2003, с. 51-55). До явища кратності дії, зокрема до засобів реалізації кратності дії та їх функціонування, також виявили

свою цікавість такі лінгвісти, як Люй Шусян (吕叔湘, 1982), Ван Лі (王力, 1954), Чжан Чжигун (张志公, 1982) та Чжан Мейлай (张美兰, 2001).

Актуальність цієї роботи зумовлюється спрямованістю сучасних лінгвістичних досліджень на антропоцентричну та функціональну парадигму. Актуальність тематики дослідження підтверджується орієнтованістю сучасних функціональних та семантичних досліджень на виявлення особливостей внутрішнього структурування розгортання певної ситуації в китайській мові, зокрема вивчення особливостей вживання модифікаторів на позначення кратності дії, а також визначається необхідністю розгляду в українському китаєзнавстві граматичних та функціональних особливостей модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові з метою посприяти ефективності міжкультурної комунікації.

Об'єктом дослідження виступають модифікатори кратності дії в сучасній китайській мові.

Предмет дослідження – функціональні особливості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові.

Мета дослідження – дослідити функціональні особливості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові.

Завдання:

✓ Визначити поняття та місце модифікаторів кратності дії в синтаксичній та граматичній системах сучасної китайської мови;

✓ Схарактеризувати функціональні особливості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові;

✓ Розглянути функціональні особливості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові.

Методи дослідження: Для досягнення поставлених задач був використаний *функціональний аналіз* для виявлення основних функціональних особливостей модифікаторів кратності дії, а також *структурний метод* для синхронного аналізу мовних явищ на основі зв'язків і відношень між мовними елементами в китайській

мові. Крім цього був використаний *описовий метод* з метою планомірної інвентаризації одиниць мови і пояснення особливостей їх будови та функціонування на досліджуваному етапі розвитку мови.

Матеріалами для дослідження слугували вибірка з 84 висловлювань з художніх текстів, а саме:

1. Роман “Перший аромат” авторки Чжан Айлін (“第一炉香” 张爱玲);
2. Роман “Розповідь про річку Хуланьхе” авторки Сяо Хун (“呼兰河传” 萧红);
3. Роман “Міні” авторки Ван Аньї (“米尼” 王安忆);
4. Роман “Манія орхідей” авторки Чжан Сінсін (“疯狂的君子兰” 张辛欣);
5. Роман “Фортеця в облозі” автора Цянь Чжуншу (“围城” 钱钟书);
6. Роман “Шлюбні союзи, що світ пробуджують” автора Січжоу-шен (“醒世姻缘传” 西周生);
7. Роман “Придушення розбійників” автора Юй Ваньчунь (“荡寇志” 俞万春);
8. Роман “Розпад” автора Мао Дунь (“腐蚀” 茅盾);
9. Роман “Квіти в морі зла” автора Цзен Пу (“孽海花” 曾朴).

Практичне значення цієї роботи полягає в тому, що результати її дослідження можуть бути використані під час укладання методичних матеріалів до навчальних курсів “Китайська мова”, “Теоретична граматики китайської мови”, “Лексикологія китайської мови”, “Практичний курс перекладу з китайської мови”.

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного з розділів, загальних висновків, списку використаних джерел та анотації китайською мовою. Загальний обсяг роботи – 50 сторінок, кількість використаних джерел – 37.

РОЗДІЛ 1: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ МОДИФІКАТОРІВ КРАТНОСТІ ДІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Перше ґрунтовне дослідження категорії модифікаторів в сучасній китайській мові датується 1924 роком, коли було видано працю “Нова грамати́ка державної мови” знаного китайського лінгвіста Лі Цзіньсі (黎锦熙, 1924, с. 207). Саме в цій праці було вперше введено і охарактеризовано таке поняття, як “модифікатор”. Науковець розглядає модифікатори 补语 bǔyǔ (які сам автор називає 补足语 bǔzúyǔ) в якості додаткового елемента речення – 附加成分 fùjiā chéngfēn.

Праця Лі Цзіньсі вважається класикою граматичної теорії китайської мови, якою і донині послуговуються вчені-лінгвісти зі всього світу. Але незважаючи на це окремих робіт, в яких модифікатори постають в якості головного об’єкта граматичних досліджень, було критично замало; як в ХХ, так і в ХХІ столітті модифікаторам приділяється увага головним чином у сфері дослідження категорії дієслова в сучасній китайській мові.

1.1. Категорія модифікаторів у системі синтаксису китайської мови

В граматичній системі китайської мови використовуються спеціальні слова та словосполучення, що називаються модифікаторами (补语 bǔyǔ), також їх ще називають комплементами або додатковими членами (Xing Fuyi, 2017, с. 144). Ці спеціальні модифікатори зазвичай вказують або уточнюють результат, ступінь, стан, напрямок, імовірність або можливість виконання тієї чи іншої дії.

Згідно з визначенням Чжан Чжигуна, модифікатор – це предикативний елемент, що займає позицію в реченні після присудка (дієслівного або якісного) і вводить додаткові характеристики до дії або стану (张志公, 1982, с. 67). “Модифікатор” часто співпадає з поняттям “постпозитивна обставина”. Дін Шеншу поділяє модифікатори на дві категорії: ті, що оформлюються службовим словом 得 dé і ті, що не оформлюються службовим словом 得 dé (丁声树, 1979, с.

501). Сін Фу-ї визначив, що модифікатори всіх видів мають одну спільну рису – переважна більшість із них має двоскладову структуру, а саме: перша частина словосполучення з модифікатором складається з дієслівної морфеми (головне дієслово в реченні), а друга – з модифікатора, що уточнює характеристики певної дії (邢福义, 2002, с. 155).

В період з 1990-2002 роки кількість досліджень категорії модифікаторів в сучасній китайській мові помітно зростає, що ознаменувало появу нових лінгвістичних досягнень у визначенні місця модифікаторів у сфері дослідження китайської мови (李锦姬, 2004, с. 12). Так системному аналізу модифікаторів присвятив свою працю вчений-лінгвіст Ден Шоусін (Teng Shou-hsin, 1977). В одному з його досліджень висувається ідея наявності семантичного інваріанту, що представлений у всіх (як лексичних, так і граматичних) застосуваннях дієслівних модифікаторів, які сам вчений називає дієслівними частками. Питанню семантики приділив увагу вчений Юй Чжихун, який стверджував, що дієслівні модифікатори відображають семантико-граматичний характер китайської мови (余志鸿, 1991). В праці Лю Юехуа обґрунтовується принцип системності опису значень дієслівних модифікаторів (刘月华, 1998). Всі вищезазначені праці були і залишаються цінним внеском в китайське мовознавство в напрямку дослідження модифікаторів як окремої граматичної категорії в сучасній китайській мові.

За семантикою та граматичними особливостями модифікатори у сучасній китайській мові поділяються на види. Класифікація модифікаторів є питанням неоднозначним та подекуди дискусійним через розбіжності в поглядах багатьох дослідників. Наприклад, професор Ху Юйшу виокремлює 4 види модифікаторів, а саме: модифікатори результату, напрямку дії, способі дії та кількості (胡裕树, 1962, с. 368). Чжу Десі поділяє модифікатори на 5 видів: модифікатори результату, напрямку дії, стану, імовірності та ступеня (朱德熙, 1982, с. 209).

В цій роботі ми будемо спиратися на класифікацію визначену професором Сін Фу-ї, який поділяє модифікатори у сучасній китайській мові на такі види, як:

1. Модифікатор результату виконання дії (结果补语 jiéguǒ bǔyǔ);

2. Модифікатор напрямку виконання дії (趋向补语 qūxiàng bǔyǔ);
3. Модифікатор способу дії (状态补语 zhuàngtài bǔyǔ);
4. Модифікатор ступеню виконання дії (程度补语 chéngdù bǔyǔ);
5. Модифікатор імовірності виконання дії (可能补语 kěnéng bǔyǔ);
6. Модифікатор кількості (数量补语 shùliàng bǔyǔ);
7. Модифікатор тривалості дії (时量补语 shíliàng bǔyǔ);
8. Модифікатор кратності виконання дії (动量补语 dòngliàng bǔyǔ).

Модифікатори результату виконання дії (结果补语 jiéguǒ bǔyǔ) належать до категорії складених дієслів, що складаються з двох частин: перша частина складається з дієслівної морфемі, а друга частина – з модифікатора, що позначає результат виконання дії. В цьому випадку модифікатори додають дієслову додаткового значення результату або ж підсумку дії. В якості модифікаторів результату виконання дії у другій частині речення можуть бути використані не лише неперехідні дієслова, але й прикметники. Наприклад:

- 依我看你的病治好了。 Yīwǒkàn nǐde bìng zhìhǎole. – Мені здається, що твоя хвороба пройшла.
- 山洪暴发，把附近的河堤冲坏了。 Shānhóng bàofā, bǎ fùjìn de hé dī chōng huàile. – Гірська повінь зруйнувала дамбу поблизу.
- 我学会了信任你。 Wǒ xuéhuìle xìnren nǐ. – Я навчилася довіряти тобі.

Модифікатори напрямку дії (趋向补语 qūxiàng bǔyǔ) вказуються на рух або дію, а також уточнюють напрямок, в якому відбувається заданий рух або дія. Модифікатори напрямку дії можуть бути простими або складеними. Дієслова напрямку дії володіють полі-функціональними властивостями, тобто активно вживаються як самостійні дієслова, а також можуть приєднуватися до основного дієслова і виступати в якості модифікаторів. Більшість складених модифікаторів напрямку мають лише одне (основне) значення, але деякі також можуть використовуватися і в додатковому (переносному) значенні разом з так званими дієсловами непересування. Наприклад:

- 刘备急忙地跑飞机场来了。Liúbèi jí máng de pǎo fēijī chǎng lái le. – Лю Бей поспіхом забіг в аеропорт.
- 最近他又喝起酒来了。Zuìjìn tā yòu hē qǐ jiǔ lái le. – Останнім часом він знову почав пити.
- 你的歌很美，请你唱下去。Nǐ de gē hěn měi, qǐng nǐ chàng xiàqù. – Твоя пісня дуже гарна. Будь ласка, продовжуй співати.

Модифікатори способу дії (状态补语 zhuàngtài bǔyǔ) вводять оціночне або описове роз'яснення результату дії. В якості модифікаторів способу дії використовуються прикметники, дієслова, питальні займенники або фразеологізми, які займають в реченні позицію перед присудком (дієслівним або якісним) за допомогою службового слова 得 de, що ставиться між присудком та модифікатором. Прикметники в якості модифікаторів способу дії можуть оформлюватися службовим словом 地 de. Наприклад:

- 他伤心得连饭也不吃了。Tā shāngxīn dé lián fàn yě bù chī le. – Він так засмутився, що в нього пропав апетит.
- 弟弟兴奋得手舞足蹈。Dìdì xīngfèn dé shǒuwǔzúdǎo. – Молодший брат на radoщах затанцював.
- 她漂亮地打扮了。Tā piàoliang de dǎbàn le. – Вона була гарно вдягнена.

Модифікатори ступеню виконання дії (程度补语 chéngdù bǔyǔ) вказують на ступінь або якість, якого досягають певний предмет, явище чи особа. Модифікатори ступеню виконання дії в сучасній китайській мові поділяються на два розряди: ті, що оформлюються службовим словом 得 de і ті, що не оформлюються службовим словом 得 de. Модифікатори ступеню виконання дії можна вживати лише у поєднанні з прикметниками та дієсловами, що вказують на розумову діяльність, почуття або якісні характеристики предмета чи особи. Наприклад:

- 这个教室里热得要命。Zhègè jiàoshì lǐ rè dé yàomìng. – В цій аудиторії спекотно до нестями.

- 开水烫极了。 Kāishuǐ tàng jíle. – Окріп дуже гарячий.
- 最近我真是倒霉透了！ Zuìjìn wǒ zhēnshì dǎoméi tòule! – Останнім часом мені страшенно не щастить!

Модифікатори імовірності виконання дії (可能补语 kěnéng bǔyǔ) вказують на можливість або неможливість досягнення дії або ситуації до якогось рівня, стану, результату тощо. Потенційність виконання дії може виражатися двома способами: 1) за допомогою спеціальних інфіксів 得 de і 不 bù, що займають позицію в реченні після дієслівної морфемі перед модифікатором результату або модифікатором напрямку виконання дії; 2) за допомогою результативних морфем, які використовуються виключно в потенційній формі (напр. 得了 déliǎo / 不了 bùliǎo、 得动 dédòng / 不动 búdòng、 得起 déqǐ / 不起 bùqǐ тощо). Наприклад:

- 大厅里人太多太挤，我们进不去。 Dàtīng lǐ rén tài duō tài jǐ, wǒmen jìn bù qù. – Зал переповнений людьми, ми не зможемо увійти.
- 没有钱我们就干不了。 Méiyǒu qián wǒmen jiù gān bùliǎo. – Без грошей ми не впораємося із цим.
- 我听得清楚你唱的歌。 Wǒ tīng dé qīngchǔ nǐ chàng de gē. – Я добре чую, як ти співаєш.

Модифікатори кількості (数量补语 shùliàng bǔyǔ) використовуються для позначення тривалості дії, вказують на кількість разів виконання дії та різницю в кількості. Модифікатори кількості суттєво відрізняються від вищезгаданих видів модифікаторів за своїми функціональними властивостями та структурою. Згідно з визначенням Лю Юєхуа, в сучасній китайській мові модифікатори кількості поділяються на підкатегорії, а саме на модифікатори тривалості дії 时量补语 shíliàng bǔyǔ та модифікатори кратності виконання дії 动量补语 dòngliàng bǔyǔ. Наприклад:

- 本年度总产值比去年增长 10%。 Běnniándù zǒng chǎnzhí bǐ qùnián zēngzhǎng bǎifēn zhī shí. – Цьогорічні показники ВВП на 10% перевищили минулорічні.

- 我觉得他的手表贵多了。Wǒ juéde tā de shǒubiǎo guì duōle. – Мені здається, що його годинник коштує набагато дорожче.
- 这包白糖重两公斤。Zhè bāo báitáng zhòng liǎng gōngjīn. – Ця пачка цукру важить два кілограми.

Модифікатори тривалості дії (时量补语 shíliàng bǔyǔ) вживаються на позначення тривалості дії або стану, вказують на проміжок часу, протягом якого відбувається певна дія. Тривалість дії може бути виражена обставиною або означенням. Обставина тривалості часто оформлюється часткою 了 le, вказуючи, що дія відбувалась якийсь проміжок часу і досі продовжується. Крім цього тривалість може бути виражена кількісно-предметним означенням, яке може оформлюватися суфіксом 的 de. Наприклад:

- 我一个星期没见老板了。Wǒ yīgè xīngqī méi jiàn lǎobǎnle. – Я тиждень не бачив свого боса.
- 他们俩吵了半天架。Tāmen liǎ chǎole bàntiān jià. – Вони довго сварилися.
- 会议开了两个多小时了，还没结束。Huìyì kāile liǎng gè duō xiǎoshíliǎo, hái méi jiéshù. – Конференція триває вже більше двох годин і досі не закінчилася.

1.2. Місце модифікаторів кратності дії в граматичній системі китайської мови

Згідно з визначенням Ян Юйлін, в граматичній системі сучасної китайської мови існують спеціальні слова, що називаються модифікаторами кратності дії (动量补语 dòngliàng bǔyǔ), які оформлюють дієслово, інколи прикметник, та вживаються на позначення кількості разів виконання якоїсь дії (杨玉玲, 2011, с. 72).

Подібно до Ян Юйлін категорію модифікаторів кратності дії визначає професор Сін Фу-ї, який стверджує, що модифікатори кратності дії оцінюють дію

або подію з точки зору кількості, що реалізується за допомогою дієслівних рахівних слів 动量词 *dòngliàngcí* (Xing Fuyi, 2017, с. 155).

Чжао Юаньжень описує цю категорію модифікаторів в якості “спеціального додатку” 特殊宾语 *tèshū bīnyǔ* (赵元任, 1979, с. 186), а Фан Юйчін як “додаток кількості дій” 动量宾语 *dòngliàng bīnyǔ* (房玉清, 2008, с. 346).

Ґрунтовне дослідження власне модифікаторів кратності дії в якості головного об’єкта лінгвістичних досліджень, зокрема питання вивчення та узагальнення семантичних особливостей цієї категорії, бере свій початок з 1980 років і пов’язане з ім’ям китайського вченого-лінгвіста Ма Цінчжу. В свій час вчений висунув припущення стосовно того, що значення модифікаторів кратності дії нерозривно пов’язане та безпосередньо визначається характером дієслова, яке йому передує (马庆株, 1981, с. 86). Взяти семантику модифікаторів кратності дії за основу, а дієслово – за відправну точку лінгвістичних досліджень, Ма Цінчжу заклав новий і вкрай значущий напрямок вивчення цієї категорії модифікаторів в сучасній китайській лінгвістиці.

Ми приймаємо позицію Ма Цінчжу, оскільки вибір модифікатора завжди залежить від значення головного дієслова в реченні. Наприклад, модифікатор кратності дії 趟 *tàng* здебільшого оформлює такі дієслова, як 去 *qù*、跑 *pǎo*、来 *lái*、飞 *fēi*, а модифікатор 顿 *dùn* найчастіше оформлює дієслова 打 *dǎ*、骂 *mà*、批评 *pīpíng*、训 *xùn*、吃 *chī* тощо.

Як вже підкреслювалося раніше, в сучасній китайській мові кратність дії реалізується за допомогою дієслівних рахівних слів, що оформлюють головне дієслово в реченні. Згідно з твердженням вченого-лінгвіста Чжан Чжигуна: “Дієслівні рахівні слова поєднуються з числівниками або вказівними займенниками і зазвичай використовуються в якості модифікатора (кратності дії) до дієслова” (张志公, 1953, с. 42).

До проблеми дослідження дієслівних рахівних слів в якості модифікаторів кратності дії зверталися такі вчені, як, наприклад, Шао Цзін Мінь та Го Жуйфен. Шао Цзінмін займається аналізом семантичних та функціональних особливостей

використання дієслівних рахівних слів, а також описує випадки поєднання певних дієслівних рахівних слів з конкретними дієсловами в реченні (邵敬敏, 1996). В праці Го Жуйфена чільна увага приділяється вивченню взаємозв'язку дієслів з дієслівними рахівними словами, семантичним особливостям та вибору дієслівного рахівного слова в залежності від комунікативної мети мовця (郭瑞峰, 2010).

Станом на сьогодні немає однієї загальноприйнятої в лінгвістичних колах класифікації дієслівних рахівних слів сучасної китайської мови. Кожен науковець послуговуючись власною логікою щодо питання про кількісний склад по-різному класифікують дієслівні рахівні слова. Так, наприклад, Го Сяньчжень поділяє дієслівні рахівні слова на три види, а саме: спеціальні 专用动量词 *zhuānyòng dòngliàngcí*, метонімічні 借用动量词 *jièyòng dòngliàngcí* та ізоморфні 同形动量词 *tóngxíng dòngliàngcí* дієслівні рахівні слова (郭先珍, 1987, с. 18-19). Іншу точку зору має науковець Фан Юйцін, який поділяє дієслівні рахівні слова на два види: загальноновживані дієслівні рахівні слова 普通动量词 *pǔtōng dòngliàngcí* та іменники, що вживаються в якості дієслівних рахівних слів 借用名词作动量词 *jièyòng míngcí zuò dòngliàngcí* (房玉清, 2008, с. 288).

Послуговуючись загальнодоступними науковими матеріалами ми можемо виокремити три загальні класифікації дієслівних рахівних слів, які в сучасній китайській мові використовуються в якості модифікаторів кратності дії.

Перша класифікація була запропонована Чжу Десі, який поділяє дієслівні рахівні слова на три види: спеціальні 专用动量词 *zhuānyòng dòngliàngcí*, метонімічні 借用动量词 *jièyòng dòngliàngcí* та редупліковані 重复动量词 *chóngfù dòngliàngcí* (朱德熙, 1982, с. 232). Редупліковані рахівні слова утворюються в результаті подвоєння головного дієслова через числівник, коли друге дієслово виступає в якості дієслівного рахівного слова.

За другою класифікацією, запропованою Лю Юєхуа, дієслівні рахівні слова поділяються на два види – спеціальні 专用动量词 *zhuānyòng dòngliàngcí* та метонімічні 借用动量词 *jièyòng dòngliàngcí* (刘月华, 2004, с. 614). Метонімічні

дієслівні рахівні слова – це ті, що вживаються в переносному значенні та які були “запозичені” від іменників. Наприклад:

- 这杯茶水不烫，你喝一口试试。Zhè bēi cháshuǐ bù tàng, nǐ hē yīkǒu shì shì. – Чай не гарячий, можеш зробити ковток.

Третя класифікація була запропонована вченим Шао Цзінмін, що виокремлює 4 види дієслівних рахівних слів, а саме: загальноновживані 通用动量词 tōngyòng dòngliàngcí, самотійні 自主动量词 zìzhǔ dòngliàngcí, допоміжні 借助动量词 jièzhù dòngliàngcí та модальні 情态动量词 qíngtài dòngliàngcí (邵敬敏, 1996, с. 100-108).

Варто зазначити, що саме друга класифікація Лю Юехуа мала найбільший вплив на подальші дослідження модифікаторів кратності дії та дієслівних рахівних слів загалом, тому в нашій роботі ми будемо спиратися саме на неї.

Отже, у зв’язку з викладеним вище, спеціальне дієслівне рахівне слово 专用动量词 zhuānyòng dòngliàngcí – це одиниця, що спеціально використовується для вираження конкретного акту дії. До найбільш вживаних спеціальних дієслівних рахівних слів відносяться наступні:

次 cì、遍 biàn、下 xià (儿 ér)、回 huí、趟 tàng、顿 dùn、阵 zhèn、番 fān、遭 zāo、场 cháng

В залежності від походження слова, метонімічні дієслівні рахівні слова 借用动量词 jièyòng dòngliàngcí поділяються на види, зокрема:

1) ті, що виражають кількість дій за допомогою іменників на позначення частин тіла та органів людини: 眼 yǎn (око)、腿 tuǐ (нога)、头 tóu (голова)、手 shǒu (рука)、口 kǒu (рот)、巴掌 bāzhǎng (долоня) ...

2) ті, що виражають кількість дій за допомогою іменників на позначення знарядь праці та інструментів: 枪 qiāng (зброя, спис)、刀 dāo (ніж)、笔 bǐ (пензель)、鞭子 biānzi (батіг) ...

3) ті, що виражають кількість дій за допомогою іменників на позначення досягнення результату конкретної дії: 步 bù (крок)、声 shēng (звук, тон)、圈 quān

(кільце, окружність)、程 chéng (відрізок шляху; міра ваги, об'єму, довжини)、跳 tiào (стрибок)、觉 jiào (сон)...

Незважаючи на те, що модифікатори кратності дії доволі пізно стали головуючим об'єктом граматичних досліджень китайських лінгвістів (у порівнянні з іншими категоріями модифікаторів), проте за досить короткий проміжок часу вченим вдалося широко охопити різні аспекти дослідження саме цієї категорії модифікаторів, таким чином значно розширивши спектр вивчення власне модифікаторів кратності дії та збагативши загальний зміст вже існуючих досліджень категорії модифікаторів в сучасній китайській мові.

1.3. Граматичні особливості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові

Модифікатори кратності дії в сучасній китайській мові характеризуються низкою граматичних особливостей.

Як вже було зазначено раніше, в сучасній китайській мові кратність виражається через обставину кратності дії за допомогою дієслівних рахівних слів, що оформлюють головне дієслово в реченні виступаючи в якості модифікаторів кратності дії. В сучасній китайській мові дієслова дії граматично розпадаються на два основних розряди – дієслова перехідні та неперехідні. Перші характеризуються тим, що потребують після себе наявності прямого додатку, тоді як другі цього не потребують. В свою чергу модифікатори кратності дії можуть оформлювати як перехідні, так і неперехідні дієслова і не можуть використовуватися самостійно в реченні.

Модифікатори кратності дії можуть використовуватися у поєднанні зі вказівними займенниками, такими як 这 zhè、那 nà、此 cǐ, наприклад 这顿 zhèdùn、那下 nàxià、此番 cǐfān、此次 cǐcì.

Згідно з викладеним вище, деякі прикметники також можуть оформлюватися модифікаторами кратності дії, наприклад:

- 灯亮了一下，又灭了。Dēngliàngle yīxià, yòu mièle. – Ліхтар на мить загорівся і знову згаснув.
- 这朵花开始红了一阵子，后来变白了。Zhè duǒ huā kāishǐ hóngle yī zhènzǐ, hòulái biàn bái le. – Ця квітка розквітнула червоним, а потім зблідла.

Словосполучення з модифікатором кратності дії може вільно приймати прямий додаток, проте існує декілька винятків, за яких обставин додаток займає ту чи іншу позицію в реченні.

Модифікатор кратності дії займає позицію після прямого додатку в тому випадку, якщо прямий додаток виражений особовим займенником, власним ім'ям або обставиною місця з післяйменниками 这儿 zhèr або 那儿 nàr. Проте в розмовній мові допускається таке положення модифікатора кратності дії і за відсутності перелічених умов.

Коли прямий додаток вказує на місцезнаходження, модифікатор кратності дії може займати позицію як перед прямим додатком, так і після нього без будь-якої зміни значення цілого речення. Наприклад:

- 我去过一次韩国。 / 我去过韩国一次。Wǒ qùguò yīcì Hánguó. / Wǒ qùguò Hánguó yīcì. – Я відвідував Корею один раз.

Речення з модифікатором кратності дії можуть оформлюватися службовими словами 了 le та 过 guò, що займають позицію після головного дієслова перед модифікатором кратності дії, і ніколи не оформлюються службовим словом 着 zhe. Наприклад:

- 这篇文章，我读了两遍也不能理解。Zhè piān wénzhāng, wǒ dúle liǎng biàn yě bùnéng lǐjiě. – Я не зрозумів цю статтю навіть після того, як прочитав її двічі.
- 我看过一场京剧。Wǒ kànguò yī chǎng jīngjù. – Я бачив Пекінську оперу.

Це пов'язано з тим, що службове слово 着 zhe вказує на довготривалу дію, продовжений час, тому семантично ця обставина взаємно виключає будь-яке кількісне відношення з модифікатором кратності дії.

В якості заперечення до словосполучення оформленого модифікатором кратності дії зазвичай використовується заперечне службове слово 没 méi (有 yǒu). Якщо заперечення стосується дії, то власне кількість дій не змінює і ніяк не впливає на значення цілого речення. Зазвичай в таких реченнях кратності не буває взагалі. Якщо ж заперечення стосується кратності дії, тоді заперечення ставиться перед присудком після модифікатора кратності дії, наприклад:

甲：你去过两次上海吧？ Nǐ qùguò liǎng cì shànghǎi ba? – Ти двічі бував у Шанхаї, чи не так?

乙：上海这个地方我只去过一次，没去过两次。 Shànghǎi zhège dìfāng wǒ zhǐ qùguò yīcì, méi qùguò liǎng cì. – Я був у Шанхаї лише один раз, але не двічі.

В умовних реченнях перед дієсловом може стояти заперечний прислівник 不, наприклад:

- 你不尝一口，怎么知道汤的味道？ Nǐ bù cháng yīkǒu, zěnmē zhīdào tāng de wèidào? – Якщо не спробуєш суп, як дізнаєшся, який він на смак?

У поєднанні з дієсловом всі модифікатори кратності дії узагальнено мають однакове значення “раз”, проте будь-яке дієслівне рахівне слово в якості модифікатора вживається з конкретними дієсловами, в залежності від їхнього контекстуального значення. Наприклад, дієслівні рахівні слова 顿 dùn та 口 kǒu здебільшого використовуються на позначення дій, пов'язаних із вживанням їжі: “吃了一顿面条” chīle yīdùn miàntiáo (з'їв лапшу), “喝了一顿酒” hēle yī dùn jiǔ (випив вина). Дієслівне рахівне слово 场 chǎng переважно використовується на позначення природних явищ, видів громадської діяльності, спортивних та культурних заходів: “下了一场雨” xiàle yī chǎng yǔ (пішов дощ), “打了一场官司” dǎle yī chǎng guānsī (розпочати судову справу) (惠红军, 2011, с. 142).

Згідно з китайським лінгвістом У Вейчжан, дієслово є серцевиною, ядром речення, з яким тісно співіснують інші компоненти речення. Тому природно вивчати не тільки дієслово, але і, водночас, всі компоненти, які перебувають в тісному взаємозв'язку з ним (吴为章, 1998, с. 5). Дослідження модифікаторів кратності дії, які, власне, функціонують в парі з дієсловами, неодмінно сприятиме подальшому всебічному та збалансованому розвитку граматичних досліджень в сучасній китайській мові.

Висновки до Розділу 1:

В процесі дослідження ми встановили та сформулювали поняття модифікаторів в системі синтаксису сучасної китайської мови, що дало нам змогу в подальшому дослідити та описати місце модифікаторів кратності дії в граматичній системі китайської мови, а також визначити граматичні особливості модифікаторів кратності дії.

Нами було встановлено, що в граматичній системі сучасної китайської мови використовуються спеціальні слова та словосполучення, що називаються модифікаторами (补语 bǔyǔ), які за семантикою та граматичними особливостями поділяються на 8 видів. Завдяки зібраному та проаналізованому теоретичному матеріалу ми конкретизували та описали загальне явище модифікаторів та охарактеризували кожен окремий вид цієї категорії в граматичній системі китайської мови. Нам вдалося помітити певну закономірність, що модифікатори всіх видів мають одну спільну рису – переважна більшість із них має двоскладову структуру, а саме: перша частина словосполучення з модифікатором складається з дієслівної морфеми (головне дієслово в реченні), а друга – з модифікатора, що уточнює характеристики певної дії або стану.

Ми з'ясували, що граматичній системі сучасної китайської мови існують спеціальні слова, що називаються модифікаторами кратності дії (动量补语 dòngliàng bǔyǔ), які оформлюють дієслово, інколи прикметник, та вживаються на позначення кількості разів виконання якоїсь дії.

Результати здійсненого дослідження на основі проаналізованого фактичного матеріалу дозволяють зробити висновок, що категорія модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові доволі пізно стала головуючим об'єктом граматичних досліджень китайських лінгвістів, проте за досить короткий проміжок часу вченим вдалося широко охопити різні аспекти дослідження саме цієї категорії модифікаторів, таким чином значно розширивши спектр вивчення власне модифікаторів кратності дії та збагативши загальний зміст вже існуючих досліджень категорії модифікаторів в сучасній китайській мові.

Ми встановили, що питання дослідження семантичних та функціональних особливостей модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові як фрагментарно, так і досить ґрунтовно висвітлювалося в працях багатьох дослідників китайської мови різних періодів. Послугуючись цими працями ми встановили, що модифікатори кратності дії в сучасній китайській мові характеризуються низкою граматичних особливостей. Ми зафіксували, що в сучасній китайській мові кратність дії реалізується за допомогою дієслівних рахівних слів, що оформлюють головне дієслово в реченні. Крім цього ми визначили, що значення модифікаторів кратності дії нерозривно пов'язане та безпосередньо визначається характером дієслова, яке йому передує. Далі ми з'ясували, що словосполучення з модифікатором кратності дії може вільно приймати прямий додаток, проте існують певні винятки, за яких обставин додаток займає ту чи іншу позицію в реченні.

В процесі дослідження ми встановили, що дотепер немає однієї загальноприйнятої в лінгвістичних колах класифікації дієслівних рахівних слів сучасної китайської мови і кожен науковець, послугуючись власною логікою щодо питання про кількісний склад, по-різному класифікують дієслівні рахівні слова. Спираючись на загальнодоступні наукові матеріали ми змогли виокремити та описати три загальні класифікації дієслівних рахівних слів, які в сучасній китайській мові використовуються в якості модифікаторів кратності дії. В підсумку нам вдалося помітити певну тенденцію щодо поділу дієслівних рахівних слів на два види – спеціальні та метонімічні дієслівні рахівні слова. В подальшому ми

з'ясували, що в залежності від походження слова, метонімічні дієслівні рахівні слова також поділяються на види.

РОЗДІЛ 2: ФУНКЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ МОДИФІКАТОРІВ КРАТНОСТІ ДІЇ В СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

Специфіка реалізації будь-якої дії виражається в процесі мовлення за допомогою функціонування низки мовних категорій, що співвідносяться із загальною ідеєю часу. Природне прагнення мовця вказати на характеристику кратності дії в сучасній китайській мові знаходить своє відтворення шляхом вживання спеціальних та метонімічних дієслівних рахівних слів, що використовуються в якості модифікаторів і виступають в реченні так званими “вербальними маркерами” на позначення семантики кратності дії.

На наш погляд, з метою проведення вичерпного аналізу явища модифікаторів кратності дії в граматичній системі сучасної китайської мови необхідно планомірно дослідити функціональні та семантичні особливості найуживаніших модифікаторів даного виду.

2.1. Функціонування засобів реалізації семантики кратності дії в сучасній китайській мові

Спеціальне дієслівне рахівне слово 次 сї є універсальним та найбільш часто вживаним в якості модифікатора кратності дії в граматичній системі китайської мови. Дієслівне рахівне слово 次 сї в якості модифікатора кратності використовується для позначення кількості повторень дії протягом певного проміжку часу. За допомогою модифікатора кратності дії 次 сї підкреслюється власне миттєве виникнення якоїсь дії, Наприклад:

- 1) 像我们白来了外国一次，一辈子做管家婆子... Xiàng wǒmen bái lái le wàiguó yīcì, yībèizi zuò guǎnjiāró zi... – Такі, як ми, які даремно приїхали в чужу країну, все життя пропрацювали домогосподарками...
- 2) 险些儿又做一次冒失鬼。Xiǎnxiē er yòu zuò yīcì màoshīguǐ. – Я був близький до того, аби знову стати шибайголовою.

3) 不如让我来替你拾掇一下。Bùrú ràng wǒ lái tì nǐ shídūo yīxià. – Краще я закінчу це замість тебе.

Модифікатор кратності дії 次 cì володіє широким функціональним полем і може оформлювати велику кількість дієслів, що вказують на динамічний процес. Модифікатор кратності дії 次 cì може поєднуватися з дієсловами, що відносяться до дієслівно-об'єктних словосполучень типу ліхеци 离合词 líhécí, перша частина яких виражена дієслівним присудком, а друга виступає в ролі доповнення і ставиться після модифікатора кратності дії 次 cì. Наведемо приклад:

4) 她不配过这种生活，我们必须帮一次忙。Tā bùpèiguò zhè zhǒng shēnghuó, wǒmen bìxū bāng yīcì máng. – Вона не заслуговує на таке життя. Ми повинні їй допомогти.

У вищенаведеному прикладі можемо побачити, що дієслово 帮忙 bāngmáng (допомагати) функціонує в якості дієслівно-об'єктного словосполучення типу ліхеци, яке оформлене числівником “一” yī (один) з модифікатором кратності дії 次 cì, що займають позицію в середині словосполучення, між дієслівним присудком 帮 bāng та додатком 忙 máng.

Модифікатор кратності дії 次 cì із заперечними прислівниками може утворювати заперечну конструкцію типу “一次 yīcì (+іменник) + 也 yě / 都 dōu + 不 bù / 没 méi ...”, наприклад:

5) 那时候，念经，我一次也不参加。Nà shíhòu, niànjīng, wǒ yīcì yě bùcānjiā. – Мене ніколи не було в ті дні, коли читали сутри.

Спеціальне дієслівне рахівне слово 下 xià в якості модифікатора кратності дії здебільшого використовується в контексті дій, які можуть бути виконані за один раз. Наведемо декілька прикладів:

6) 我给你介绍一下，这是我的父亲。Wǒ gěi nǐ jièshào yīxià, zhè shì wǒ de fùqīn. – Хочу тебе познайомити зі своїм батьком.

7) 方鸿渐盘算一下，想爱尔兰人无疑在捣鬼。Fāng hóng jiàn pánsuàn yīxià, xiǎng ài'ěr'lán rén wúyí zài dǎoguǐ. – Фан Хунцзянь зважив ситуацію і подумав, що ірландці, безсумнівно, щось задумали.

8) 梁太太听说侄小姐来了，倒踌躇了一下。Liáng tàitai tīng shuō zhí xiǎojiě lái le, dào chóuchú le yīxià. – Коли пані Лян почула, що приїхала її племінниця, вона на мить завагалася.

9) 她迎着 he 走去，就含笑伸出手来，说道：“你是乔琪么？也没有人给我们介绍一下。” Tā yíngzhe tā zǒu qù, lǎo yuǎn de jiù hánxiào shēn chūshǒu lái, shuōdao: “Nǐ shì qiáo qí me? Yě méiyǒu rén gěi wǒmen jièshào yīxià.” – Вона підійшла до нього, посміхаючись простягнула руку і сказала: “Ви Цяо Ціма? Нас ніхто не представив один одному”.

10) 不知为什么，听到这话，我怔了一下。Bùzhī wèishéme, tīng dào zhè huà, wǒ zhēng le yīxià. – Почувши ці слова, я чомусь заціпенів на мить.

11) 他走过去，在赵大夫肩上拍了一下。Tā zǒu guòqù, zài zhào dàfū jiān shàng pāi le yīxià. – Він підійшов і поплескав доктора Чжао по плечу.

Спеціальне дієслівне рахівне слово 遍 biàn походить від слів 普遍 pǔbiàn, 周边 zhōubiàn (загальний, розповсюджений) (汉语大字典编辑委员会, 1986, с. 2133). Дієслівне рахівне слово 遍 biàn в якості модифікатора кратності дії вказує на повторюваність, однаковий зміст дії, а також підкреслює, що дія є цілісним процесом, що відбувається від самого початку і до кінця. Наприклад:

12) 好极了，真想再听一遍。Hǎo jí le, zhēn xiǎng zài tīng yībiàn. – Прекрасно! Із задоволенням послухаю ще раз.

13) 不过，在忘却之前，我又极愿意再温习一遍。Bùguò, zài wàngquè zhīqián, wǒ yòu jí yuànyuì zài wēnxí yībiàn. – Втім, поки я не забув, я дуже хотів би знову це повторити.

14) 他把客堂里的古玩反复看了三遍。Tā bǎ kètáng lǐ de gǔwǎn fǎnfù kàn le sān biàn. – Він тричі оглянув антикваріат у вітальні.

15) 他先数了那几张票子: 数了两三遍, 手心的把票子得发粘, 总数不利落。Tā xiān shùle nà jǐ zhāng piàozi: Shùle liǎng sān biàn, shǒuxīn de bǎ piàozi dé fā zhān, zǒng shǔ bù lìluo. – Спочатку він порахував банкноти: він перерахував їх двічі чи тричі, але купюри в його долонях були настільки липкими, що він не міг отримати точну суму.

В той же час модифікатор кратності дії 遍 biàn не може використовуватися з дієсловами миттєвої дії, тобто буде помилкою сказати “眨一遍眼睛” zhǎ yībiàn yǎnjīng (моргнути), “哆嗦一遍” duōsuō yībiàn (здрігнуватися), “碰一遍” pèng yībiàn (зіштовхнутися) тощо.

Модифікатор кратності дії 遍 biàn використовуючись із заперечними прислівниками може утворювати заперечну конструкцію типу “一遍 biàn (+іменник) + 也 yě / 都 dōu + 不 bù / 没 méi ...”, наприклад:

16) 他把她像破布一样甩了, 连一遍电话都没给她。Tā bǎ tā xiàng pò bù yīyàng shuǎile, lián yībiàn diànhuà dōu méi gěi tā. – Він її викинув, наче ганчірку, і навіть жодного разу не подзвонив.

Первісне значення спеціального дієслівного рахівного слова 顿 dùn означає “робити уклін”, “схилятися до землі головою” (以头叩地 yǐ tóu kòu dì). В граматичній системі сучасної китайської мови дієслівне рахівне слово 顿 dùn використовується в якості модифікатора кратності до дій, що пов’язані з актом споживання їжі або конфліктними ситуаціями: доганою, докором, вмовлянням, сваркою тощо. Наведемо декілька прикладів:

17) 小偷被抓住了, 大家狠狠地揍了他一顿。Xiǎotōu bèi zhuā zhùle, dàjiā hěn hěn de zòule tā yī dùn. – Крадія впіймали і всі його добряче відлупцювали.

18) 要是她从正面骂我一顿, 那倒无所谓, 但这样毒辣的讽刺, 谁要是受得了, 那他就算是没有灵魂! Yàoshi tā cóng zhèngmiàn mà wǒ yī dùn, nà dào wúsuǒwèi, dàn zhèyàng dúlà de fěngcì, shéi yàoshi shòu déliǎo, nà tā jiùsuàn shì méiyǒu línghún! – Якби вона відкрито насварила мене, то я б не образився, але така жорстока іронія – хто б міг це винести, це ж просто бездушно!

19) 雯青道：“不瞒人，你为什么没请我去吃过一顿便饭？” Wén qīng dào: “Bù mán rén, nǐ wèishéme méi qǐng wǒ qù chīguò yī dùn biànfàn?” – Веньцін запитала: “Якщо не секрет, чому ти ніколи не запрошував мене на обід?”

Модифікатор кратності дії 顿 dùn може використовуватися в парі з будь-яким числівником, проте здебільшого використовується саме з числівником “一” yī (один), наприклад:

20) 于是就将此事告诉爸爸，没想到竟被爸爸怒斥一顿。 Yúshì jiù jiāng cǐ shì gàosù bàba, méi xiǎngdào jìng bèi bàba nùchì yī dùn. – Тому я розповів про це батькові, але я й гадки не мав, що отримаю за це добрячого прочухана.

Спеціальне дієслівне рахівне слово 场 chǎng в якості модифікатора кратності дії використовується в контексті культурних та розважальних заходів, таких як концерти, театральні вистави, спортивні змагання тощо. Крім цього може використовуватися в контексті дій, пов’язаних із природними явищами, такими як пориві вітру, дощ, будь-яке стихійне лихо тощо. Наприклад:

21) 在过去的六个月里，我们已经访问了十个城市，演出了八十二场，场场座无虚席。 Zài guòqù de liù gè yuè lǐ, wǒmen yǐjīng fǎngwènle shí gè chéngshì, yǎnchūle bāshíèr chǎng, chǎng chǎng zuòwúxūxí. – За останні півроку ми відвідали десять міст, дали 82 концерти і на кожному виступі був аншлаг.

22) 是云里的雷电，顷刻之间，酿成一场风流雨。 Shì yún lǐ de léidiàn, qǐngkè zhī jiān, niàng chéng yī chǎng fēngliú yǔ. – Це грім і блискавки в хмарах, що в мить здійсмають бурю.

Модифікатор кратності дії 场 chǎng утворюючи структуру з числівником часто використовується у поєднанні з такими словами, як друг, подружжя тощо, що вказують на міжособистісні стосунки і в такому вигляді виступає в реченні в якості присудка. Наведемо декілька прикладів:

23) 大家毕竟夫妻一场，虽说不上有爱情，但尽量还是在相互理解和相互尊重的。 Dàjiā bìjìng fūqī yī chǎng, suī shuōbùshàng yǒu àiqíng, dàn jǐnliàng hái shì zài xiānghù lǐjiě hé xiānghù zūnzhòng de. – Зрештою ми – подружжя, і хоча про

кохання і мови не йдеться, але ми намагаємося розуміти і поважати один одного.

- 24) 爹说：“金龙，咱们父子一场，互相担待着一点，好不好？” Diē shuō: “Jīnlóng, zánmen fùzǐ yī chǎng, hùxiāng dāndàizhuó yīdiǎn, hǎobù hǎo?” – Батько сказав: “Цзіньлун, ми з тобою батько і син, тож повинні дбати один про одного, гаразд?”

Первісне значення спеціального дієслівного рахівного слова 趟 tàng це “стрибати”, “підстрибувати”, “діяти”, “ворушитися” (跳跃 tiàoyuè). Дієслівне рахівне слово 趟 tàng в граматичній системі сучасної китайської мови використовується в якості модифікатора на позначення кратності дії. Модифікатор 趟 tàng поєднується переважно з дієсловами руху, наприклад з 去 qù, 来 lái, 跑 pǎo, 走 zǒu, 回 huí тощо:

- 25) 你又不是新娘第一次上门，何必要我多走一趟路。Nǐ yòu bùshì xīnniáng dì yī cì shàngmén, hébì yào wǒ duō zǒu yī tàng lù. – Це вже не вперше, коли до вас приходять наречена, тож чому я маю зайвий раз приїжджати?

- 26) 但小燕和召廉村徒然奉了全权的使命，还被日本挑剔国书上的字句拒绝了，白走一趟。Dàn xiǎo yàn hé zhào lián cūn túrán fèngle quánquán de shǐmìng, hái bèi rìběn tiāotì guó shū shàng de zìjù jùjuéle, bái zǒu yī tàng. – Однак, Сяо-Ян і Чжао Лянь вирушили в місію з повними повноваженнями, але їм було відхилено японською стороною через суперечливі слова в посланні, і вони повернулися ні з чим.

- 27) 本意必须有一个机警谨慎的人去走一趟，探探千秋的实在消息才好。Běnyì bìxū yǒu yīgè jījǐng jǐnshèn de rén qù zǒu yī tàng, tàn tàn qiānqiū de shízài xiāoxī cái hǎo. – Необхідно, щоб туди вирушила обачлива і обережна людина, щоб довідатися справжні новини про те, що сталося.

Спеціальне дієслівне рахівне слово 阵 zhèn походить від слова 军阵 jūn zhèn – “військове формування” (汉语大字典编辑委员会, 1986, с. 3744). З часом слово набуло ширшого значення, а саме значення дії, яка раптово виникає і швидко

закінчується, що можна описати одним словом “一阵” yīzhèn, яке в сучасній китайській мові активно використовується в якості модифікатора кратності дії.

Модифікатор кратності дії 阵 zhèn може поєднуватися з рядом дієслів, а саме:

1) З дієсловами, що стосуються природних явищ: 下了一阵雨 xiàle yī zhènyǔ (пішов дощ), 落了一阵雪 luòle yīzhèn xuě (випав сніг), 刮了一阵风 guāle yīzhènfēng (подув вітер), 响了一阵雷 xiǎngle yīzhèn léi (вдарив грім). Наприклад:

28) 竹叶所剩无几，而冷风偶然一阵，依旧为吹几片小叶子使那么大的傻劲。

Zhú yè suǒ shèng wújǐ, ér lěngfēng ǒurán yīzhèn, yījiù wèi chuī jǐ piàn xiǎo yèzi shǐ nàme dà de shǎjìn. – Листя бамбука майже не лишилося, а холодний вітер, зрідка пориваючись, все ще робить марні зусилля зірвати кілька маленьких листочків.

2) З дієсловами на позначення абстрактних речей, зокрема звуків: 发出一阵笑 fāchū yīzhèn xiào (засміятися), 响起一阵掌声 xiǎngqǐ yīzhèn zhǎngshēng (пролунали оплески), 引发一阵咳嗽 yǐnfā yīzhèn késòu (закашлятися). Наприклад:

29) 当时间一到，大胆老脸胡扯一阵。Dāng shíjiān yī dào, dàdǎn lǎoliǎn húchě yīzhèn. – Коли прийшов час, сміливе, але безсоромне обличчя бовтнуло якусь нісенітницю.

3) З дієсловами на позначення психолінгвістичного стану: 心酸了一阵 xīnsuānle yīzhèn (горювати), 痛苦了一阵 tòngkǔle yīzhèn (мучитися), 苦熬了一阵 kǔ'áole yīzhèn (страждати), 羡慕了一阵 xiànmùle yīzhèn (заздрити). Наприклад:

30) 大家也附和赞美一阵。Dàjiā yě fùhè zànměi yī zhèn. – Всі також приєдналися до вихваляння.

Інколи модифікатор кратності дії 阵 zhèn може оформлюватися іменниковим суфіксом 子 zi (这阵子 zhè zhènzǐ) або 儿 er (一阵儿 yīzhèn er), наприклад:

31) 这事谈了一阵儿，又搁了好几年。Zhè shì tánle yīzhèn er, yòu gēle hǎojiǐ nián. – Це обговорювали деякий час, але потім відклали на роки.

Спеціальне дієслівне рахівне слово 番 fān походить від слова 轮番 lúnfān, що має значення “почергово”, “по черзі”, “почергово замінювати”. Таким чином дієслова, що здебільшого поєднуються з дієслівним рахівним словом 番 fān, мають семантику “почергового повторення”, як, наприклад, слово “议论” yìlùn (дебатувати, обговорювати, критикувати), яке передбачає, що в дебатах приймають участь дві сторони, які почергово виконують однакові дії (沈家煊, 2010, с. 435-444). Наприклад, в реченні “互相吹捧一番” – hùxiāng chuīpěng yī fān – “взаємно нахвалювати” мова йде про те, що обидва суб’єкта дії почергово нахвалюють один одного.

Використання дієслівного рахівного слова 番 fān в якості модифікатора кратності дії вказує на те, що для виконання певної дії потрібно було докласти багато зусиль і витратити чимало часу. Модифікатор кратності дії 番 fān може вказувати на кількість разів виконання певної дії, що завжди означає багаторазове повторення або циклічність. Наведемо декілька прикладів:

32) 你们空费气力张罗一番。Nǐmen kōng fèi qìlì zhāngluo yī fān. – Ви марно витратили свої зусилля на це.

33) 那县尉唤齐众人，将大概情形问了一番。Nà xiàn wèi huàn qí zhòng rén, jiāng dàgài qíng xíng wèn le yī fān. – Тоді сяньвей підізвав всіх людей та порозпитував про загальну ситуацію.

Модифікатор кратності дії 番 fān зазвичай поєднується з числівником “一” yī (один) та неозначено-кількісним числівником 几 jǐ, наприклад:

34) 另一方面另起炉灶，用全力去训练薇龙，她费了一番心血，把薇龙捧得略微有些资格了。Lìng yī fāngmiàn lìngqǐlúzuò, yòng quánlì qù xùnliàn wēi lóng, tā fèile yī fān xīnxuè, bǎ wēi lóng pěng dé lüèwēi yǒuxiē zīgéle. – З іншого боку, вона почала життя з чистого аркуша і спрямувала всі свої сили на навчання Вейлуна. Вона доклала чимало зусиль, щоб Вейлун став хоч трохи більш кваліфікованим.

Спеціальне дієслівне рахівне слово 通 tòng походить від слова “通达” tōngdá, що має значення “безперешкодний”, “необмежений”. Дієслівне рахівне слово 通 tòng в якості модифікатора використовується для позначення кількості ударів під час гри на барабані, також це слово вживається з дієсловами на позначення мовленнєвої діяльності, наприклад:

35) 打过三通鼓就开始演戏。Dǎguò sān tòng gǔ jiù kāishǐ yǎnxì. – Після трьох ударів в барабан почалася театральна вистава.

35) 事实证明，她才是最差劲的人，不懂真正的道理，只会胡闹一通。Shìshí zhèngmíng, tā cái shì zuì chàjìn de rén, bù dǒng zhēnzhèng de dào lǐ, zhǐ huì hú nào yītòng. – Річ у тому, що вона – найгірша з людей. Вона не розуміє справжньої істини й тільки те і робить, що зчиняє сварки.

Дії, які вимірюються модифікатором кратності дії 通 tòng, здебільшого є невідповідними, безладними та хаотичними, наприклад:

36) 但讲话最好凭良心，不要没凭没据地滥骂一通。Dàn jiǎnghuà zuì hǎo píng liángxīn, bù yào méi píng méi jù dì làn mà yītòng. – Але краще говорити по совісті, ніж безпідставно паплюжити чиєсь ім’я.

У вищенаведеному прикладі ми можемо побачити, що за допомогою модифікатора 通 tòng підкреслюється не лише характеристика кратності дії, що виражена дієсловом 滥骂 làn mà (сварити без розбору), але і сумбурність цього акту дії.

Спеціальне дієслівне рахівне слово 回 huí використовується в якості модифікатора кратності дії для позначення повторюваності різних дій, подій тощо, наприклад:

36) 说笑了一回，辛楣临走道：“唉，我忘掉了最精彩的东西”。Shuōxiàole yī huí, xīn méi lín zǒudào: “Āi, wǒ wàngdiào le zuì jīngcǎi de dōngxī”. – Розсміявшись, Сінь Мейлінь виходячи сказала: “А! Я забула найпрекрасніше.”

37) 众人又悲哭了一回。Zhòng rén yòu bēi kū le yī huí. – Натовп знову заплакав від горя.

38) 大家谈笑了一回，到底心中有事。Dàjiā tán xiàole yī huí, dàodǐ xīnzhōng yǒushì. – Усі розмовляли і сміялися, але у кожного з нас було щось на думці.

На відміну від багатьох інших спеціальних дієслівних рахівних слів, дієслівне рахівне слово 回 huí не втратило своєї первісної семантики і активно використовується зі значенням “повертатися” (转也 zhuǎn yě), наприклад “回家” huí jiā (повернутися додому), “回信” huí xìn (надіслати лист у відповідь), “回头” huí tóu (обернутися, повернути голову назад) тощо. Наприклад:

39) 一阵风地回家去了。yīzhènfēng dì huí jiā qùle. – Швидко, наче вітер, повернулися додому.

40) 回头见窗帘上渐渐发出鱼肚白色，知道天明了。Huítóu jiàn chuānglián shàng jiànjiàn fāchū yúdùbái sè. – Озирнувшись він побачив, як на занавісці повільно пробивається білий колір, і тоді зрозумів, що настав світанок.

Метонімічні дієслівні рахівні слова конкретизують та унаочнюючи певну дію або подію. Наприклад, метонімічне дієслівне рахівне слово 脚 jiǎo (ступня) часто виступає модифікатором кратності до слова 踢 tī (бити ногою, брикатися); дієслівне рахівне слово 掌 zhǎng (долоня) виступає модифікатором кратності до слова 打 dǎ (бити рукою, вдарити); дієслівне рахівне слово 眼 yǎn (око) виступає модифікатором кратності до слова 瞪 dèng (пильно дивитися; витріщатися) тощо.

Наведемо декілька прикладів використання найбільш часто вживаних метонімічних дієслівних рахівних слів в сучасній китайській мові.

Метонімічне дієслівне рахівне слово 口 kǒu (рот) використовується для слів, що асоціюються з ротовою порожниною, а отже і з процесом споживання їжі, або мовленням, оскільки рот є також частиною голосового апарату живих істот.

Наведемо декілька прикладів:

41) 鸿渐最怕演讲，要托词谢绝，谁知道父亲代他一口答应下来。Hóng jiàn zuì pà yǎnjiǎng, yào tuōcí xièjué, shéi zhīdào fùqīn dài tā yīkǒu dā yīng xiàlái. – Хун Цзянь боявся виголошувати промову і хотів відмовитися це робити. Але хто б міг подумати, що батько погодиться на це замість цього.

42) 他这愿望没实现，可是鸿渐喝一口，已觉一缕火线从舌尖伸延到胸膈间。

Tā zhè yuànwàng méi shíxiàn, kěshì hóng jiàn hè yīkǒu, yǐ jué yī lǚ huǒxiàn cóng shéjiān shēnyán dào xiōng gé jiān. – Його бажання не здійснилося, але коли Хун Цзянь зробив ковток, він відчув, як від кінчика язика до грудей простягається полум'яна нитка.

43) 他灌下了一口酒，把眼瞪得大大的。Tā guàn xiàle yīkǒu jiǔ, bǎ yǎn dèng dé dàdà de. – Він випив вино одним ковтком і широко витріщив очі.

44) 我沉重地松了一口气，凝眸望住他。Wǒ chénzhòng dì sōngle yī kǒuqì, níngmóu wàng zhù tā. – Я важко зітхнула і потупила свій погляд у нього.

45) 果然不一会醒了，吐出一口浓痰，就跳起来要刀。Guǒrán bù yī huǐ xǐngle, tǔchū yīkǒu nóng tán, jiù tiào qǐlái yào dāo. – А й справді, незабаром він прокинувся, відкашляв густу мокроту і відразу ж схопився за ножем.

46) 那丽卿果然饿了，拖过馒头盘子，低着头只顾吃一口气吃了大半盘。Nà lì qīng guǒrán èle, tuōguò mántou pánzi, dīzhe tóu zhǐgù chī yī kǒuqì chīle dàbàn pán. – Ліцін дійсно була голодна. Вона перетягнула до себе тарілку з паровими булочками і, низько нахиливши голову, з'їла майже всю тарілку за один раз.

В прикладах 42), 43) метонімічне дієслівне рахівне слово 口 kǒu використовується в якості модифікатора кратності дії і оформлює дієслова, що пов'язані з актом споживання їжі, а саме: 喝一口 hē yīkǒu (випити), 灌下了一口 guànxià le yīkǒu (осушити одним ковтком), 吃一口 chī yīkǒu (з'їсти). В прикладах 41), 45) модифікатор кратності дії 口 kǒu оформлює дієслова, що пов'язані з мовленнєвим апаратом – ротом: 一口答应 yīkǒu dāying (погодитися), 吐出一口 tǔchū yīkǒu (відкашлятися, виплюнути).

Метонімічне дієслівне рахівне слово 眼 yǎn (око) виступаючи в ролі модифікатора кратності дії використовується для слів, що пов'язані із органом зору, тобто вимірює кількість дій, що здійснюються за допомогою очей, наприклад:

47) 辛楣看鸿渐一眼，笑道：“你这样子去不得，还是我陪李先生去。Xīn méi kàn hóng jiàn yīyǎn, xiào dào: “Nǐ zhèyàng zi qù bùdé, hái shì wǒ péi lǐ xiānshēng

qù. – Сінь Мей кинув око на Хун Цзяня і сміючись сказав: “Тобі не варто йти в такому стані. Краще я супроводжуватиму пана Лі”.

48) 他一眼瞧见就明白了，原来这是个把戏呀！ Tā yīyǎn qiáojiàn jiù míngbáile, yuánlái zhè shìgè bǎxì ya. – Як тільки він це побачив, то одразу зрозумів, що це фокус!

49) 他微微一笑，对我瞥了一眼。 Tā wéiwéi yīxiào, duì wǒ piēle yīyǎn. – Він злегка посміхнувся і кинув на мене погляд.

50) 她把那小门再关上时，舜英已经赶到跟前，满面怒容，恶狠狠地瞪了她一眼，一手便抢过了那纸匣。 Tā bǎ nà xiǎo mén zài guānshàng shí, shùnyīng yǐjīng gǎn dào gēnqián, mǎnmiàn nùróng, èhěnhěnde dèngle tā yīyǎn, yīshǒu biàn qiǎngguòle nà zhǐ xiá. – Коли вона знову зачинила невеликі ворота, прийшла Шун-їн. Її обличчя було сповнене гніву, вона люто дивилася на неї і вихопила коробку з папером.

Метонімічне дієслівне рахівне слово 脚 jiǎo (ступня) виступаючи в ролі модифікатора кратності дії використовується на позначення короткочасних дій, що виконуються за допомогою ніг, наприклад:

51) 辛楣桌下踢鸿渐一脚，总算双方没有吵起来。 Xīn méi zhuō xià tī hóng jiàn yī jiǎo, zǒngsuàn shuāngfāng méiyǒu chǎo qǐlái. – Зрештою, до сварки не дійшло, тому що Сінь Мей штовхнув Хун Цзяня ногою під стіл.

52) 辛楣一脚踏进门，又省悟过来，想溜走，高松拦住。 Xīn méi yī jiǎo tà jìn mén, yòu xǐngwù guòlái, xiǎng liū zǒu, gāosōng lánzhù. – Щойно Сянь Мей переступи поріг, як зрозумів, що хоче втікати, але Гао Сун затримав його.

Метонімічне дієслівне рахівне слово 拳 quán (кулак) в якості модифікатора кратності дії використовується на позначення дій, як правило ударів, здійснених кулаком, наприклад:

53) 鸿渐轻打一拳，放他走了。 Hóng jiàn qīng dǎ yī quán, fàng tā zǒule. – Хун Цзянь легенько вдарив його і відпустив, спустившись вниз, щоб продовжити сніданок.

54) 他又坐下了，捶了膝盖一拳。Tā yòu zuò xiàle, chuíle xīgài yī quán. – Він знову сів і вдарив себе по коліну кулаком.

Метонімічне дієслівне рахівне слово 声 shēng (звук, тон) виступає в якості модифікатора кратності дії для будь-яких дій, що сприймаються органами слуху, наприклад голос, звук, тон тощо:

55) 孙太太爱理不理地应一声。Sūn tàitài ài lǐ bù lǐ dì yìng yīshēng. – Пані Сун зневажливо відповіла.

56) 鸿渐冷笑一声，鄙视女人们的虚荣。Hóng jiàn lěngxiào yīshēng, bǐshì nǚrénmen de xūróng. – Хун Цзянь прохолодно посміявся, зневажаючи жіноче марнославство.

57) 哦！”我叫了一声，禁不住心跳。Ó!” Wǒ jiàole yīshēng, jīnbuzhù xīntiào. – “Ах!” – крикнула я, не в силах стримати стукіт власного серця.

58) 那时纯客正要开口，只听竹帘子拍的一声。Nà shí chún kè zhèng yào kāikǒu, zhǐ tīng zhú liánzi pāi de yīshēng. – Саме тоді, коли Чуньке збирався заговорити, він почув, як хлопнула бамбукова завіса.

Метонімічне дієслівне рахівне слово 圈 quān (кільце, окружність) виступає в якості модифікатора до певних дій, таких як оточувати, збиратися в коло, кружляти навколо тощо, наприклад:

59) 今天天气很好，咱们到田野里走一圈，好不好？Jīntiān tiānqì hěn hǎo, zánmen dào tiányě lǐ zǒu yī quān, hǎobù hǎo? – Сьогодні чудова погода, підемо прогулятися полем?

Отже, в цьому підрозділі нам вдалося встановити, що семантика кратності дії в сучасній китайській мові реалізується за допомогою спеціальних та метонімічних дієслівних рахівних слів, що виступають в якості модифікаторів кратності дії і характеризуються низкою функціональних особливостей. Наприклад, досліджуючи особливості спеціальних дієслівних рахівних слів ми виявили, що чимала кількість з них не втратила своєї первісної семантики і окрім використання в якості модифікаторів кратності дії вони можуть бути використані в якості інших частин мови. Також ми встановили, що ключова функція метонімічних дієслівних

рахівних слів в якості модифікаторів кратності дії – це конкретизувати та унаочнювати певний акт дії або цілу подію.

2.2. Семантичні та функціональні особливості дієслівних рахівних слів в сучасній китайській мові

Спеціальні дієслівні рахівні слова в якості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові характеризуються низкою граматичних особливостей з точки зору семантичної специфіки.

Спеціальні дієслівні рахівні слова 次 cì та 下 xià використовуються в якості модифікаторів вказуючи виключно на повторення дії, не акцентуючи уваги і не пов'язуючись зі змістом дії. Проте в багатьох випадках модифікатори 次 cì та 下 xià не можуть бути взаємозамінними через розбіжності в семантиці. Наведемо приклад:

60) 我想再看一次。Wǒ xiǎng zài kàn yīcì. / 我想再看一下。Wǒ xiǎng zài kàn yīxià.
– Я хочу подивитися ще раз.

Вищенаведені приклади мають однакий переклад – “я хочу подивитися ще раз”, проте в першому прикладі за допомогою модифікатора 次 cì підкреслюється, що суб'єкт висловлює бажання передивитися ще один раз, але необов'язково від самого початку і до кінця, а в другому прикладі модифікатор 下 xià вказує на те, що суб'єкт бажає передивитися ще один раз, але зовсім трошки, невеликий уривок або фрагмент. З цих двох прикладів дія оформлена модифікатором кратності 下 xià є найкоротшою за тривалістю. Розглянемо декілька прикладів:

61) 我拍了一下他的头。Wǒ pāile yīxià tā de tóu. – Я ляснула його по голові.

62) 跟鲍小姐跳了一次，只好藏拙坐着，看她和旁人跳。Gēn bào xiǎojiě tiàole yīcì, zhǐhǎo cángzhuō zuòzhe, kàn tā hé pángren tiào. – Після одного танцю з пані Бао мені довелося сидіти, ніяковіючи, і спостерігати за тим, як вона танцює з іншими.

Аналізуючи приклади 61) та 62) ми можемо побачити, що дія, оформлена модифікатором кратності дії 下 xià є коротшою за тривалістю, у порівнянні з дією, оформленою модифікатором кратності дії 次 cì.

Спеціальні дієслівні рахівні слова 遍 biàn і 趟 tàng в якості модифікаторів кратності дії акцентують увагу на процесі дії, що відбувається. За допомогою модифікатора 遍 biàn увага фокусується на цілісному перебігу дії, від початку і до кінця. В цьому випадку використання модифікатора 遍 biàn має виключно темпоральний характер, тому це слово не може сполучатися із дієсловами на позначення пересування, тобто буде помилкою сказати “去一遍” qù yībiàn (піти), “来一遍” lái yībiàn (прийти), “旅行一遍” lǚxíng yībiàn (здійснити подорож) тощо. За допомогою модифікатора кратності дії 趟 tàng увага фокусується на перебігу дії від початкової точки до кінцевої, на відстані, тобто він має просторовий характер і може оформлювати дієслова зі значенням руху. В такому випадку буде помилкою сказати “看一趟” kàn yītàng (подивитися), “听一趟” tīng yītàng (послухати), “写一趟” xiě yītàng (написати) тощо. Наведемо декілька прикладів:

63) 柔嘉经不起她这样看一遍，局促不安。Róu jiā jīng bù qǐ tā zhèyàng kàn yībiàn, júcù bù'ān. – Жоуця не витримала, коли вона ось так на неї подивилася. Від збентеження вона не знала, куди себе подіти.

64) 想不到外国去了一趟，学得这样老脸。Xiǎngbùdào wàiguó qùle yī tàng, xué dé zhèyàng lǎoliǎn. – Не очікувала, що після поїздки закордон навчуся бути такою безсоромною.

Спеціальні дієслівні рахівні слова 番 fān і 顿 dùn в якості модифікаторів кратності дії мають характеристику “докласти зусилля” під час виконання певної дії і обидва мають семантичну ознаку довготривалої дії. Дієслівні рахівні слова 番 fān і 顿 dùn в якості модифікаторів є семантично протилежними словами, оскільки 番 fān зосереджене на таких діях, як заохочення та схвалення, а 顿 dùn – догана, докір, критика. Розглянемо декілька прикладів:

65) 我们常常见面，有的时候也免不了会互相吹捧一番，毕竟有亿万家产的人也不多。Wǒmen chángcháng jiànmiàn, yǒu de shíhòu yě miǎnbù huì hùxiāng chuīpěng yī fān, bìjìng yǒu yì wàn jiāchǎn de rén yě bù duō. – Ми часто бачимося і іноді не можемо втриматися, щоб не похвалити один одного, врешті-решт не так багато людей володіють захмарними статками.

66) 真心想把这贱人打一顿! Zhēnxīn xiǎng bǎ zhè jiàn rén dǎ yī dùn! – Я дійсно хочу надерти піку цьому мерзотнику!

67) ……却又惹出一番话，说一个人到了那种地方，就是堕落，没有灵魂! Bù lèyì yěbàle, què yòu rě chū yī fān huà, shuō yīgè rén dào le nà zhòng dìfāng, jiùshì duòluò, méiyǒu línghún! – ... але потім заговорили про те, що людина, яка ходить по таким місцям, є розбещеною та бездушною!

68) 吃汪恭人结实发挥了一顿个从此无人敢来问了。Hòulái jiūchán bù qīng, chī wānggōngrén jiēshi fāhuīle yī dùn gè cóngcǐ wú rén gǎn lái wènle. – Після того, як поважний муж Ван проявив свою силу, ніхто більше не наважувався розпитувати про це.

В прикладі 65) ми можемо побачити, що дія, оформлена модифікатором кратності дії 番 fān вказує на похвалу, тобто на дію з позитивною конотацією, в той час як в прикладі 66) дія, оформлена модифікатором 顿 dùn вказує на розбрат, вороже ставлення до когось, тобто на дію з негативною конотацією.

Спеціальні дієслівні рахівні слова 番 fān і 通 tōng мають певні спільні риси у використанні та семантиці, але між ними також є суттєва різниця, яка полягає в розбіжності емоційного забарвлення обох слів. Слово 番 fān означає витратити чимало часу та докладати багато зусиль для виконання якоїсь дії, прагнути до досконалості, тобто, воно має позитивне забарвлення. Наприклад:

69) 深入地研究了一番。shēnrù dì yánjiūle yī fān. – ґрунтовно дослідити;

70) 认真地争论了一番。rènzhēn dì zhēnglùnle yī fān. – серйозно дискутувати;

71) 仔细地打听了一番。zǐxì de dǎtīngle yī fān. – докладно з'ясовувати.

В той час як 通 tòng вказує на те, що виконання дії потребувало багато часу та зусиль, проте виконання дії було недбалим, тобто слово має негативне забарвлення. Наприклад:

72) 马马虎虎地打听了一通。mǎmǎhǔhǔ de dǎtīngle yītòng. – байдуже з'ясовувати;

73) 胡诌了一通。húzhōule yītòng. – сказати маячню;

74) 乱写了一通。luàn xiěle yītòng. – написати як курка лапою.

У випадку, якщо згідно з контекстом немає якихось особливих вимог до вираження кратності певного акту дії, тоді обидва модифікатори 番 fān і 通 tòng можуть бути використанні без суттєвої різниці в значенні, наприклад:

75) 研究了一番 yánjiūle yī fān、研究了一通 yánjiūle yītòng. – дослідити;

76) 争论了一番 zhēnglùnle yī fān、争论了一通 zhēnglùnle yītòng. – обговорювати;

77) 打听了一番 dǎtīngle yī fān、打听了一通 dǎtīngle yītòng. – з'ясувати.

Дієслівне рахівне слово 番 fān здебільшого використовується в письмовій мові, тоді як 通 tòng – в розмовній.

У сучасній китайській мові дієслівні рахівні слова 次 cì та 回 huí є найбільш часто вживаними та найпростішими у функціональному плані з усього класу спеціальних дієслівних рахівних слів. Виступаючи в ролі модифікаторів кратності дії вони вказують на процес повторення дії, не мають чітко вираженого темпорального поля і не мають додаткових значень. Ці два модифікатори мають різне походження, проте у більшості випадків вони взаємозамінні, наприклад ми можемо сказати “见过一会/次” jiànguò yī huǐ/cì – “зустрілися один раз (вперше)”. Різниця між цими двома модифікаторами полягає у тому, що 回 huí здебільшого використовується в розмовній мові, тоді як 次 cì може вживатися як в розмовній, так і в письмовій мові. Крім цього дієслівне рахівне слово 次 cì часто використовується в якості кількісного показника перед назвами рейсів, наприклад “第30次航班” dì 30 cì hángbān – “рейс №30”.

Дієслівні рахівні слова 次 cì та 回 huí в складі конструкції з числівником в якості модифікаторів кратності дії не виражають конкретних характеристик події, а лише вказують на абстрактну подію. Наприклад, ми можемо сказати “这次” zhè cì, “那回” nà huí, “一回” yī huí, таким чином вказуючи на абстрактну подію. З точки зору дистрибутивної функції, дієслівні рахівні слова 次 cì та 回 huí в складі конструкції з числівником можуть займати позицію в реченні не лише після дієслівного присудка, але й перед ним. Коли вони вживаються перед дієслівним присудком на позначення кількості дій, то виконують роль обставини або означення. Наприклад:

78) 一本书可以做两次接触的借口, 而且不着痕迹。Yī běn shū kěyǐ zuò liǎng cì jiēchù de jièkǒu, érqiě bùzháo hénjī. – Книга вдруге може стати приводом для зближення, до того ж непомітним приводом.

В наведеному вище прикладі “两次” liǎngcì виступає в якості означення. В цьому випадку, якщо контекстуально це є доречним, після модифікатора кратності дії 次 cì можна поставити суфікс 的 de, наприклад “两次的接触” liǎngcì de jiēchù – “вдруге зблизитися”.

Дієслівне рахівне слово 遍 biàn має більш ширше семантичне поле, ніж модифікатор 下 xià. Наприклад, в реченні “把那张桌子擦了一遍” bǎ nà zhāng zhuōzi cāle yībiàn (втерти стіл) дія “擦” cā (втерти) поширюється щонайменше на весь стіл; в реченні “把那张桌子擦了一下” bǎ nà zhāng zhuōzi cāle yīxià (втерти стіл) дія “擦” cā (втерти) поширюється лише на якусь частину столу, а не на весь стіл. Наведемо ще декілька прикладів використання модифікаторів кратності дії 遍 biàn і 下 xià:

79) 这里众人前前后后搜寻了一遍。Zhèlǐ zhòng rén qián qiánhòu hòu sōuxúnle yībiàn. – Тут натовп обнишпорив кожен закуток.

80) 我正要劈杀那狗头, 那知倒吃他打了一下, 好生疼痛, 我倒偏要再去寻他。

Wǒ zhèng yào pīshā nà gǒutóu, nàzhī dào chī tā dǎle yīxià, hàoshēng téngtòng, wǒ

dào piān yào zài qù xún tā. – Я збирався вбити того покидька, але він схопив мене і дуже боляче вдарив. Хай там що, але я піду й знайду його знову.

У прикладі 79) за допомогою модифікатора кратності дії 遍 biàn підкреслюється, що дія “搜尋” sōuxún (обнишпорити, обшукати) була виконана від початку і до кінця і натовп обшукав все довкола. В той же час в прикладі 80) за допомогою модифікатора кратності дії 下 xià підкреслюється, що дія “打” dǎ (вдарити) була виконана лише один раз, швидко і без повторюваності.

Семантичний вибір дієслівного рахівного слова 阵 zhèn в якості модифікатора кратності дії має спільні ознаки зі словами 番 fān і 通 tòng, оскільки жодне з цих трьох модифікаторів не поєднуються з дієсловами на позначення миттєвої дії. Проте характерною особливістю семантичного вибору 阵 zhèn полягає у тому, що воно поєднується із дієсловами, що виражають внутрішні переживання та психолінгвістичний стан. В свою чергу модифікатори 番 fān і 通 tòng цією властивістю не володіють. Наприклад:

81) 心酸了一阵。 xīnsuānle yīzhèn. – розчаруватися;

82) 痛苦了一阵。 tòngkǔle yīzhèn. – страждати;

83) 开心了一阵。 kāixīnle yīzhèn. – зрадіти;

84) 羡慕了一阵。 xiànmùle yīzhèn. – заздрити.

Отже, в цьому підрозділі ми мали змогу встановити, що в категорії дієслівних рахівних слів сучасної китайської мови саме спеціальні дієслівні рахівні слова характеризуються низкою семантичних та функціональних особливостей. Ми з'ясували, що чимала кількість спеціальних дієслівних рахівних слів виступаючи в якості модифікаторів кратності дії можуть взаємо замінюватися без суттєвої різниці в значенні, як наприклад модифікатори 次 cì та 回 huí. Проте в той же час існують пари модифікаторів, які є близькими за своїм семантичним значенням та особливостями використання, але які майже ніколи не можуть бути взаємозамінними через істотну різницю в стилістичному забарвленні, як наприклад

модифікатори 番 fān і 頓 dùn, які характеризуються яскраво вираженою позитивною та негативною конотацією.

Висновки до Розділу 2:

В процесі дослідження ми визначили та охарактеризували функціональні особливості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові, що дало нам підґрунтя в подальшому дослідити функціонування засобів реалізації семантики кратності дії в сучасній китайській мові, а також описати семантичні та функціональні особливості дієслівних рахівних слів в якості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові.

На початку практичної частини нашого дослідження ми встановили, що природне прагнення мовця вказати на характеристику кратності дії в сучасній китайській мові знаходить своє відтворення шляхом вживання спеціальних та метонімічних дієслівних рахівних слів, що використовуються в якості модифікаторів на позначення семантики кратності дії. У зв'язку з цим ми дійшли висновку, що задля проведення вичерпного аналізу явища модифікаторів кратності дії в граматичній системі сучасної китайської мови необхідно планомірно дослідити функціональні та семантичні особливості найуживаніших модифікаторів даного виду.

Насамперед ми дослідили особливості функціонування універсального та найбільш часто вживаного в якості модифікатора кратності дії спеціального дієслівного рахівного слова 次 cì. Ми з'ясували, що за допомогою модифікатора кратності дії 次 cì підкреслюється миттєве виникнення якоїсь дії, а також те, що модифікатор кратності дії 次 cì може поєднуватися з дієсловами, що відносяться до дієслівно-об'єктних словосполучень типу ліхеци 离合词 líhécí.

Досліджуючи особливості використання дієслівних рахівних слів 頓 dùn 场 chǎng нам вдалося з'ясувати, що в якості модифікатора кратності дії слово 頓 dùn використовується до дій, що пов'язані з актом споживання їжі або конфліктними ситуаціями, такими як догана, докір, сварка тощо. В якості модифікатора кратності

дії слово 场 chǎng використовується в контексті культурних та розважальних заходів, а також в контексті дій, пов'язаних із природними явищами. Крім цього ми встановили, що модифікатора кратності дії 场 chǎng часто використовується у поєднанні зі словами, що вказують на міжособистісні стосунки, такими як друг, подружжя тощо, і в такому вигляді виступає в реченні в якості присудка.

В процесі дослідження ми встановили, що модифікатор кратності дії 阵 zhèn може поєднуватися з рядом дієслів, а саме: 1) з дієсловами, що стосуються природних явищ; 2) з дієсловами на позначення абстрактних речей; 3) з дієсловами на позначення психолінгвістичного стану.

Завдяки систематично зібраному та проаналізованому матеріалу ми встановили, що метонімічні дієслівні рахівні слова конкретизують та унаочнюють певний акт дії або цілу подію. Завдяки цьому спостереженню ми з'ясували, що, наприклад, метонімічне дієслівне рахівне слово 口 kǒu використовується з дієсловами, що асоціюються з ротовою порожниною або голосовим апаратом, а отже і з процесом споживання їжі або мовленням. Метонімічне дієслівне рахівне слово 眼 yǎn використовується з дієсловами, що пов'язані із органом зору, тобто вимірює кількість дій, що здійснюються за допомогою очей. Метонімічне дієслівне рахівне слово 脚 jiǎo використовується з дієсловами на позначення дій, що виконуються за допомогою ніг, а слово 拳 quán використовується з дієсловами на позначення дій, як правило ударів, здійснених кулаком.

Визначивши та описавши дієслівні рахівні слова в якості засобів реалізації семантики кратності дії в сучасній китайській мові в подальшому ми мали змогу проаналізувати семантичні та функціональні особливості дієслівних рахівних слів в якості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові.

Ми встановили, що спеціальні дієслівні рахівні слова 遍 biàn і 趟 tàng в якості модифікаторів акцентують увагу на процесі дії, проте різниця між ними полягає у тому, що модифікатор 遍 biàn має виключно темпоральний характер, тому це слово не може сполучатися із дієсловами на позначення пересування, в той час як

модифікатор 趟 tàng має виключно просторовий характер, тому може оформлювати дієслова руху.

Також ми мали змогу дізнатися, що спеціальні дієслівні рахівні слова 番 fān і 通 tōng мають певні спільні риси у використанні та семантиці, але між ними також є суттєва різниця, яка полягає в розбіжності емоційного забарвлення обох слів: дія, оформлена модифікатором кратності 番 fān має позитивну конотацію, тоді як дія, оформлена модифікатором кратності 通 tōng має негативну конотацію.

ВИСНОВКИ

Отже, в процесі проведеного дослідження нам вдалося досягти головної мети нашої роботи – дослідити та описати функціональні особливості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові. Також в результаті проведеного дослідження ми розв’язали низку поставлених завдань, а саме: в першому розділі ми сформулювали поняття і визначили місце модифікаторів кратності дії в синтаксичній та граматичній системах сучасної китайської мови, завдяки чому в другому розділі ми мали змогу схарактеризувати та описати функціональні особливості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові.

На початку першого розділу нашого дослідження ми встановили, що в граматичній системі сучасної китайської мови використовуються спеціальні слова та словосполучення, що називаються модифікаторами, які за семантикою та граматичними особливостями поділяються на 8 видів, функціональні особливості яких ми схарактеризували та проілюстрували прикладами.

Проаналізувавши наукові праці з дослідження китайської мови ми змогли узагальнити поняття власне модифікаторів кратності дії в синтаксичній та граматичній системах китайської мови. Ми встановили, що в граматичній системі сучасної китайської мови існують спеціальні слова, що називаються модифікаторами кратності дії (动量补语 *dòngliàng bǔyǔ*), що вживаються на позначення кількості разів виконання якоїсь дії оформлюючи дієслово, інколи прикметник.

Зібраний та проаналізований фактичний матеріал з дослідження сучасної китайської мови дозволяє проілюструвати наступне спостереження: в процесі дослідження ми зафіксували, що природне прагнення мовця вказати на характеристику кратності дії в сучасній китайській мові знаходить своє відтворення шляхом вживання дієслівних рахівних слів 动量词 *dòngliàngcí*, що використовуються в якості модифікаторів і виступають в реченні так званими “вербальними маркерами” на позначення семантики кратності дії.

Ми з'ясували, що дотепер немає однієї загальноприйнятої в лінгвістичних колах класифікації дієслівних рахівних слів сучасної китайської мови. Ми помітили, що науковці, згідно з власною логікою щодо питання про кількісний склад, по-різному класифікують дієслівні рахівні слова. Послугуючись загальнодоступними науковими матеріалами ми виокремили та охарактеризували три загальні класифікації дієслівних рахівних слів. В підсумку нам вдалося помітити певну тенденцію щодо поділу дієслівних рахівних слів на два види – спеціальні (专用动量词 *zhuānyòng dòngliàngcí*) та метонімічні (借用动量词 *jièyòng dòngliàngcí*) дієслівні рахівні слова. Ми дізналися, що метонімічні дієслівні рахівні слова це ті, що вживаються в переносному значенні та які були “запозичені” від іменників. В той же час спеціальні дієслівні рахівні слова це ті, що спеціально використовуються для вираження конкретного акту дії. Охарактеризувавши поняття дієслівних рахівних слів в сучасній китайській мові ми виокремили найбільш часто вживані спеціальні та метонімічні дієслівні рахівні слова в якості модифікаторів кратності дії, зокрема ми встановили, що в залежності від походження слова, метонімічні дієслівні рахівні слова поділяються на 3 види.

Нам вдалося зафіксувати, що модифікатори кратності дії в сучасній китайській мові характеризуються низкою граматичних особливостей.

Досліджуючи моделі утворення речень з модифікаторами кратності дії ми дізналися, що словосполучення з модифікатором кратності дії може вільно приймати прямий додаток, проте існує декілька винятків щодо позиції додатка в реченні. Наприклад, ми встановили, що модифікатор кратності дії може займати позицію після прямого додатку в тому випадку, якщо прямий додаток виражений особовим займенником, власним ім'ям або обставиною місця з післяйменниками 这儿 *zhèr* або 那儿 *nàr*. Якщо прямий додаток вказує на місцезнаходження, модифікатор кратності дії може займати позицію як перед прямим додатком, так і після нього без будь-якої зміни значення цілого речення. Також ми з'ясували, що речення з модифікатором кратності дії можуть оформлюватися службовими словами 了 *le* та 过 *guò*, що займають позицію після головного дієслова перед

модифікатором кратності дії. В той же час ми виявили, що речення з модифікатором кратності дії за жодних обставин не можуть оформлюватися службовим словом 着 zhe, оскільки це слово вказує на довготривалу дію і ця обставина семантично взаємно виключає будь-яке кількісне відношення з модифікатором кратності дії.

В другому розділі нашого дослідження ми визначили та охарактеризували функціональні особливості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові, що дало нам підґрунтя в подальшому дослідити функціонування засобів реалізації семантики кратності дії в сучасній китайській мові, а також описати семантичні та функціональні особливості дієслівних рахівних слів в якості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові.

Насамперед ми дослідили особливості функціонування універсального та найбільш часто вживаного в якості модифікатора кратності дії спеціального дієслівного рахівного слова 次 cì. Ми з'ясували, що за допомогою модифікатора кратності дії 次 cì підкреслюється миттєве виникнення якоїсь дії, а також те, що модифікатор кратності дії 次 cì може поєднуватися з дієсловами, що відносяться до дієслівно-об'єктних словосполучень типу ліхеци 离合词 líhécí, перша частина яких виражена дієслівним присудком, а друга виступає в ролі доповнення і ставиться після модифікатора кратності дії 次 cì.

Досліджуючи особливості використання дієслівних рахівних слів 顿 dùn і 场 chǎng ми з'ясували, що в якості модифікатора кратності дії слово 顿 dùn використовується до дій, що пов'язані з актом споживання їжі або конфліктними ситуаціями, такими як догана, докір, сварка тощо. В якості модифікатора кратності дії слово 场 chǎng використовується в контексті культурних та розважальних заходів, а також в контексті дій, пов'язаних із природними явищами. Крім цього ми встановили, що модифікатор кратності дії 场 chǎng часто використовується у поєднанні зі словами, що вказують на міжособистісні стосунки, такими як друг, подружжя тощо, і в такому вигляді виступає в реченні в якості присудка.

В процесі дослідження ми встановили, що модифікатор кратності дії 阵 zhèn може поєднуватися з рядом дієслів, а саме: 1) з дієсловами, що стосуються природних явищ; 2) з дієсловами на позначення абстрактних речей; 3) з дієсловами на позначення психолінгвістичного стану.

Завдяки систематично зібраному та проаналізованому матеріалу ми встановили, що ключова функція метонімічних дієслівних рахівних слів в якості модифікаторів кратності дії – це конкретизувати та унаочнювати певний акт дії або цілу подію. Завдяки цьому спостереженню ми з'ясували, що метонімічне дієслівне рахівне слово 口 kǒu використовується з дієсловами, що асоціюються з ротовою порожниною або голосовим апаратом, тобто з процесом споживання їжі або мовленням. Метонімічне дієслівне рахівне слово 眼 yǎn використовується з дієсловами, що пов'язані із органом зору, тобто вимірює кількість дій, що здійснюються за допомогою очей. Метонімічне дієслівне рахівне слово 脚 jiǎo використовується з дієсловами на позначення дій, що виконуються за допомогою ніг, а слово 拳 quán використовується з дієсловами на позначення дій, як правило ударів, здійснених кулаком.

Визначивши та описавши дієслівні рахівні слова в якості засобів реалізації семантики кратності дії в сучасній китайській мові в подальшому ми мали змогу проаналізувати та проілюструвати прикладами семантичні та функціональні особливості дієслівних рахівних слів в якості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові.

Ми з'ясували, що чимала кількість спеціальних дієслівних рахівних слів виступаючи в якості модифікаторів кратності дії можуть взаємо замінюватися без суттєвої різниці в значенні, як наприклад модифікатори 次 cì та 回 huí. В той же час існують пари модифікаторів, які є близькими за своїм семантичним значенням та особливостями використання, але які майже ніколи не можуть бути взаємозамінними через істотну різницю в стилістичному забарвленні, як наприклад модифікатори 番 fān і 顿 dùn, які характеризуються яскраво вираженою позитивною та негативною конотацією.

Ми встановили, що спеціальні дієслівні рахівні слова 遍 biàn і 趟 tàng в якості модифікаторів акцентують увагу на процесі дії, проте різниця полягає у тому, що модифікатор 遍 biàn має виключно темпоральний характер, тому це слово не може сполучатися із дієсловами на позначення пересування, в той час як модифікатор 趟 tàng має виключно просторовий характер, тому може оформлювати дієслова руху.

Також ми з'ясували, що спеціальні дієслівні рахівні слова 番 fān і 通 tōng мають певні спільні риси у використанні та семантиці, але між ними також є суттєва різниця, яка полягає в розбіжності емоційного забарвлення обох слів. Ми встановили, що слово 番 fān означає прагнути до досконалості, витратити чимало часу та докладати багато зусиль для виконання якоїсь дії, тобто, воно має позитивне забарвлення. В той же час слово 通 tōng вказує на те, що виконання якоїсь дії потребувало багато часу та зусиль, проте виконання дії було недбалим, невпорядкованим або хаотичним, тобто, слово має негативне забарвлення. Також ми дізналися, що у випадку, якщо згідно з контекстом немає якихось особливих вимог до вираження кратності певного акту дії, тоді обидва модифікатори 番 fān і 通 tōng можуть бути використанні без суттєвої різниці в значенні.

Резюмуючи, проведений аналіз мовних явищ на основі зв'язків і відношень між мовними елементами китайської мови, а також виявлені основні функціональні особливості модифікаторів кратності дії в сучасній китайській мові засвідчують, що реалізація семантики кратності дії за допомогою спеціальних та метонімічних дієслівних рахівних слів в якості модифікаторів має виняткове відображення в мовній системі сучасної китайської мови. З огляду на це, питання дослідження категорії модифікаторів в системі сучасної китайської мови потребує ґрунтовного вивчення та докладного опису.

Перспективи подальших досліджень полягають у докладному вивченні та розгорнутому описі функціональних особливостей інших видів модифікаторів наявних на сьогоднішній день в мовній структурі сучасної китайської мови.

论文摘要

该论文的主题为“现代汉语动量补语的功能特征”。行动的相重性语义可以通过各种语言手段来表达，包括词汇和语法的手段。正因为如此，现代汉语动量补语的现象需要更详细的研究和一致的描述。

该论文的是研究现代汉语动量补语的功能特征。论文任务为定义现代汉语的句法与语法系统中动量补语的概念；确定并研究实现行动的相重性语义手段的功能特征；细看现代汉语动量词的语义与功能特征。

实现行动的相重性语义的主要手段为动量补语。

该论文通过功能和结构分析，对以上所指的动量补语的功能特征和实行了研究。

该论文主题确定为研究现代汉语动量补语的功能特征，对象为动量补语。

确定的现代汉语动量补语的主要功能特征表明，通过专用动量词和借用动量词作为动量补语来实现行动的相重性语义，在现代汉语的语言系统中得到了特别的体现。因此，研究现代汉语体系中的动量补语范畴问题，需要深入研究和详细描述。动量补语功能特征的探讨对一般补语的研究具有重要意义。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Teng Shou-hsin. (1977). A grammar of verb-particles in Chinese. *Journal of Chinese Linguistics*. Vol. 5, no. 1. 528
2. Xing Fuyi (邢福义). (2017). *Modern Chinese Grammar: A Clause-Pivot Approach*. 666
3. 丁崇明. (2009). *现代汉语语法教程*. 北京大学出版社. 354
4. 丁声树. (1979). *现代汉语语法讲话*. 北京: 商务印书馆. 813
5. 房玉清. (2008). *实用汉语语法*. 北京: 北京语言大学出版社. 630
6. 房玉清. (2008). *实用汉语语法*. 北京: 北京语言大学出版社. 513
7. 郭瑞峰. (2010). *汉语动量词的语义分析与对外汉语动量词教学研究*. 内蒙古师范大学. 67
8. 郭先珍. (1987). *现代汉语量词手册*. 北京: 中国和平出版社. 140
9. 郭先珍. (2001). *现代汉语量词用法词典*. 语文出版社. 234
10. 汉语大字典编辑委员会 (1986). *汉语大字典 (第三卷)*. 成都、武汉: 四川辞书出版社、湖北辞书出版社. 5727
11. 胡裕树. (1962). *现代汉语*. 上海教育出版社. 561
12. 惠红军. (2011). *汉语量词研究*. 成都: 西南交通大学出版社. 361
13. 贾娇燕. (2003). *实用汉语语法*. 安徽教育出版社. 230
14. 金桂桃. (2008). 也论“回”与“次”. *学术论坛*. 6
15. 黎锦熙. (1924). *新著国语文法*. 湖南教育出版社. 347
16. 李德津, 程美珍. (2008). *外国人实用汉语语法 [修订本]*. 北京语言大学出版社. 652
17. 李行健. (2004). *现代汉语规范词典*. 北京: 外语教学与研究出版社. 1439
18. 李锦姬. (2004). “现代汉语补语研究”. *中国语言文学系*. 416
19. 刘街生. (2003). *现代汉语动量词的语义特征分析*. *语言研究*. 55

20. 刘月华. (1998). 趋向补语通释. 北京: 北京语言大学出版社, 704
21. 刘月华. (2004). 实用现代汉语语法. 北京: 商务印书馆, 1003
22. 吕叔湘. (1982). 中国语法要略. 北京: 商务印书馆, 462
23. 马庆株. (1981). 时宾语和动词的类. 中国语文, 90
24. 钱乃荣. (1990). 现代汉语. 北京: 高等教育出版社, 208
25. 邵敬敏. (1996). 动量词的语义分析及其与动词的选择关系. 中国语文, 165
26. 沈家煊. (2010). 如何解决“补语”问题. 世界汉语教育, 494
27. 王力. (1954). 中国现代语法. 中华书局出版, 464
28. 吴为章. (1998). 动词研究遐想. 北京广播学院语言文学部, 5
29. 邢福义. (2002). 汉语语法三百问. 北京: 商务印书馆, 264
30. 杨玉玲. (2011). 现代汉语语法答问 (下册). 北京: 北京大学出版社, 276
31. 余志鸿. (1991). 补语在句中的语义联系”. 汉语学习出版, 4
32. 俞敏. (1954). 汉语动词的形态. 语言学习杂志. Відновлено з <https://book.qq.com/book-detail/25790628>
33. 张美兰. (2001). 近代汉语语言研究. 天津教育出版社, 366
34. 张志公. (1953). 汉语语法常识. 中国青年出版社, 294
35. 张志公. (1982). 现代汉语 (下册 试用本). 北京: 人民教育出版社, 171
36. 赵元任. (1979). 汉语口语语法. 北京: 商务印书馆, 382
37. 朱德熙. (1982). 语法讲义. 商务印书馆, 231